

DIT IS DE DOELEN

jaarverslag 2016

DE DOELEN

Ontmoetingen vanuit passie
Succesvol, zichtbaar en spraakmakend
50-jarig jubileum

DIT IS DE DOELEN

We kijken terug op een jaar met positieve resultaten op het gebied van bezoekersbeleving, publieksbereik en dienstverlening. De jubileumviering van 50 jaar de Doelen was een grote aanjager.

Het zwaartepunt van jubileumseizoen 2015 - 2016 viel in de eerste helft van 2016 met een muzikaal topprogramma. In 2016 werden voor 410 concerten kaarten uitgegeven. Dit aanbod behelst de eigen programmering, maar ook programmering van het Rotterdams Philharmonisch Orkest en culturele samenwerkingen en verhuringen.

Daarnaast waren er veel gratis projecten en concerten, bijvoorbeeld buiten op het Schouwburgplein en in de hal van Rotterdam Centraal Station. We hebben ons meer dan ooit opengesteld naar de stad en onze reputatie als toonaangevend muziekpodium en congresgebouw nationaal en internationaal kracht bijgezet.

De stijging van culturele bezoeken werd vooral veroorzaakt door alle festiviteiten rond het 50-jarig jubileum van de Doelen. Ook werd vaker met vele en veelsoortige organisaties samengewerkt in concerten en evenementen.

Van de kaartkopers is **20,8%** in de leeftijdsgroep **18 tot 35 jaar**, waarmee het de **grootste groep** is geworden (een stijging van 38,4% t.o.v. 2015).

103
congressen

659
concerten

541.688
bezoeken

ROTTERDAMS MOEDERSCHIP VAN DE MUZIEK

Met een uitgebreid, vernieuwd programmeringsteam werden andere accenten in programmering gelegd, met name op het gebied van wereldmuziek, 'indie-classical' en cross-overs. Ook extra personele inzet op culturele samenwerking gaf resultaat, vooral met betrekking tot de diversiteit van de programmering.

In januari dienden we het Beleidsplan 2017-2020 in bij de Gemeente Rotterdam. Daarin legden we de nadruk op de Doelen als Moederschap van de muziek. Een belangrijk onderdeel daarvan zijn de vele samenwerkingen. In 2016 waren dat de volgende:

Samenwerkingen binnen Rotterdam

o.a. Rotterdams Philharmonisch Orkest, Jazz International Rotterdam, Kamermuziekvereniging, Hanson, Codarts, SKVR, Music Matters, DoelenEnsemble, DoelenKwartet, Sinfonia Rotterdam, Laurens Collegium/Rotterdam Symphony Chorus, Laurenskerk, Motel Mozaïek, Vereniging Verenigd Schouwburgplein, Operadagen Rotterdam, Rotterdam Unlimited, Rotown, Bird, Sodade festival, Albeda College, Studio Zi, Lantaren/Venster, WORM, International Film Festival Rotterdam, Rotterdamse Dakendagen, NRC.

Samenwerkingen nationaal

o.a. Calefax, Orkest van de Achttiende Eeuw, Residentie Orkest, Mystiek Productions, festival Cross-Linx, MOJO, North Sea Jazz, Double V productions. Het Zalenoverleg (Muziekgebouw aan het IJ, Concertgebouw Amsterdam, Dr. Anton Philipszaal Den Haag, Tivoli/Vredenburg Utrecht, Muziekgebouw Eindhoven, Oosterpoort Groningen) organiseert gezamenlijke projecten zoals Nederlandse tournees van buitenlandse gezelschappen.

Samenwerkingen internationaal

Diverse opdrachtverleningen voor composities. In het kader van de 'Creative Europe' oproep van de Europese Commissie heeft de Doelen onder de naam Ascolta een consortium bij elkaar gebracht van Europese partners voor bijzondere projecten. In november 2016 resulteerde dit in een gerichte aanvraag aan het projectbureau in Brussel.

Classical:NEXT

Classical:NEXT (C:N) beleefde zijn tweede editie met 1.200 deelnemers uit 45 landen (10% meer dan in 2015). In opdracht van Dutch Performing Arts, het bureau van het Fonds Podiumkunsten dat Nederlandse podiumkunsten promoot in het buitenland, verzorgde de Doelen de opening met de titel Dutch Mountains. In het najaar kwamen de Doelen en organisator Piranha Arts overeen C:N t/m 2020 in de Doelen te laten plaatsvinden.

BEZOEKER CENTRAAL

Het aantal bezoeken kende een sterke groei, mede door de aantrekkingskracht van het 50-jarig jubileum dat de Doelen in 2016 vierde, van 365.422 in 2015 naar 405.500 (+ 11%) aan culturele evenementen. De bezoeken aan de niet-culturele evenementen namen af van 148.365 in 2015 naar 136.188 (- 8%).

Het totale aantal bezoeken aan de Doelen nam toe van 513.787 in 2015 naar 541.688 in 2016, een toename van 5%.

De nieuwe website werd in november gelanceerd, met onder meer een tool voor marketing automation. Deze website biedt verregaande service aan klanten.

Een belangrijke pijler binnen de programmering was de verdere ontwikkeling van DoelenCampus. Binnen de Campus werd gestreefd om bij alle concerten die de Doelen zelf organiseerde, zoveel mogelijk (en minimaal één) van de volgende vijf aspecten toe te voegen: informatieve randprogrammering, talentontwikkeling, verbinding met de stad, participatie door de bezoeker, bijzonder horeca-aanbod.

De Doelen Winkel bood in de pauze verkoop aan en organiseerde signeersessies die publiek dichterbij de artiest bracht.

Bezoeken in cijfers

DoelenCampus is o.a.

- ✓ inleidingen
- ✓ workshops
- ✓ podium voor jong talent
- ✓ Muziekcursus
- ✓ nabesprekingen
- ✓ masterclasses
- ✓ Kunstroutes in het gebouw
- ✓ meet & greets
- ✓ projecten met Codarts
- ✓ gratis programma-toelichtingen
- ✓ Kindermuziekweek
- ✓ signeersessies
- ✓ Operacursus

ZAKELIJKE EVENEMENTEN INTERNATIONALE ONTMOETINGSPLAATS

Voor de zakelijke evenementen en congressen heeft de Doelen in 2016 een tweetalige website ontwikkeld en zijn naam veranderd in de Doelen ICC Rotterdam om de internationale congresmarkt nog beter te bedienen.

Grote internationale congressen vonden in 2016 plaats in de Doelen, die in nauwe samenwerking met Rotterdam Partners en de Erasmus Universiteit zijn geworven. Op nationaal niveau waren ook het Nederlands Bureau voor Toerisme en Congressen (NBTC) en diverse Ministeries betrokken om de keuze op Rotterdam te laten vallen.

Internationale congressen betekenen een belangrijke stimulans voor de Rotterdamse economie. Rotterdam Partners maakt jaarlijks de totale impuls bekend. In 2016 nam de Doelen maar liefst 1/3 hiervan voor zijn rekening, ter waarde van 9 miljoen euro.

Ook nationale zakelijke evenementen en congressen vonden een thuis in de Doelen. Aannemers uit de utiliteitsbouw reisden af naar Rotterdam voor de jaarlijkse Betondag en in januari was de Doelen wederom het bruisend festivalhart van het International Film Festival Rotterdam.

GABRIËL OOSTVOGEL, DIRECTEUR-VOORZITTER, IS TROTS OP:

'De viering van het jubileum hebben we aangegrepen om ons publiek te verbreden. Dat dit gelukt is blijkt uit de enorme groei van bezoekers tussen 18 en 35 jaar, inmiddels de grootste groep kaartkopers. We gaan ons uiterste best doen om deze bezoekers aan ons te binden en deze groep nog te vergroten.'

ANTON VLEGENTHART, DIRECTEUR, IS TROTS OP:

'Het personeel van de Doelen in al zijn geledingen, dat met heel veel inzet het jubileumseizoen tot zo'n succes heeft gemaakt. Daarnaast heeft de Doelen samen met de eigenaar van het gebouw, Stadsontwikkeling Rotterdam, een sterke haalbaarheidsstudie naar de noodzakelijke renovatie van het Jurriaanse kwartier afgerond.'

TALENTONTWIKKELING

Een belangrijk speerpunt, ook in 2016, was het ontwikkelen en bieden van kansen aan jong talent. Hierin werd de samenwerking met vele partners gezocht en programmeerde de Doelen evenementen waarin jong talent centraal stond of een belangrijke rol had.

Vaste partners

Codarts, Koninklijk Conservatorium Den Haag, Music Matters, Rotterdams Jeugd Symfonie Orkest, Prinses Christina Concours, Classic Young Masters, Russian School of Arts, Erasmus Jazz Prijs, SKVR.

Door masterclasses te organiseren biedt de Doelen jonge musici de kans om te leren van gevestigde, grote namen.

- Piano masterclasses van Joseph Moog, Imogen Cooper, Kristian Bezuidenhout (op fortepiano) met Codarts pianostudenten, Kristian Bezuidenhout met sonates van Mozart en Haydn
- Masterclass orkestdirectie met Nationaal Jeugd Orkest o.l.v. Etienne Siebens
- Masterclass voor organisten op het Doelenorgel o.l.v. Geert Bierling

Jong talent op het podium van de Doelen.

Een kleine greep uit de meest in het oog springende projecten:

- Aidan Mikdad (14) maakte zijn debuut als solist met Pianoconcert nr. 20 van Mozart samen met Sinfonia Rotterdam o.l.v. Conrad van Alphen
- Codarts Symfonie Orkest i.s.m. Codarts dansafdeling - *Become Ocean* van John Luther Adams in de Laurenskerk
- Lancering Yannick Hiwat, jonge maker traject in Doelenprogramma
- Bang-On-A-Can residence met o.a. Trio Mediaeval, Ensemble Klang, studenten van Codarts en Koninklijk Conservatorium in *Music For Airports* van Brian Eno
- Diverse dansprogramma's met Codarts-studenten
- PLAY! - samenwerking met Albeda opleidingen

- Symfonieorkest Rijnmond, o.l.v. RPhO-lid Cor van der Linden, twee gratis lunchconcerten

Educatie binnenschools

PO – 5508 deelnemers

VO – 1078 deelnemers

Wat?

Schoolconcerten voor groepen 1 / 2, 5 / 6 en 7 / 8 i.h.k.v. Cultuur Traject Rotterdam en de Kindermuziekweek: voortraject, workshops, introductielessen, openingsconcert, begeleidingstraject Multi Jam Schoolconcerten, incl. voortraject, workshops, introductielessen op school.

Educatie buitenschools

Jonger dan 25 jaar – 236 deelnemers

Ouder dan 25 jaar – 13349 deelnemers

Wat? (<25 jaar)

Kinderconcerten
Instrumentale workshops
Zangworkshops
Muzikantjes samenspeeldag
Jeugdorkest samenspel
Rondleidingen
Open podium
Workshops, voorbereidingen en lessen

Wat? (>25 jaar)

- Informatieve randprogrammering (zie DoelenCampus)
- Instrumentale workshops
- Zangworkshops
- Orkest samenspel, rondleidingen studenten
- Workshops, voorbereidingen en lessen

CIJFERS & ORGANISATIE

Het jaar 2016 werd afgesloten met een positief resultaat. 62% van de omzet was eigen inkomsten, 38% subsidie van de Gemeente Rotterdam.

De omzet was aanzienlijk hoger dan in het Jaarplan, door projecten die pas doorgang vonden als de fondsenwerving dat toeliet. Voor het jubileum werden extra fondsen geworven voor vele projecten.

De organisatie werd versterkt met de afdeling Bedrijfsondersteuning. De bundeling van staftaken (administratie & control, ICT en P&O) zorgde voor een versterking van de procedurele proceskant van de Doelen, waarbij een integrale blik op bedrijfsvoering en informatiemanagement belangrijke elementen zijn.

Het Personeelsreglement werd herzien en de wettelijk verplichte Klokkenluidersregeling ingevoerd.

Op 31 december 2016 had de Doelen 86 medewerkers (verdeeld over 62,11 fte) en 58 oproepkrachten.

Met onze vaste partner Gemeente Rotterdam is een definitieve oplossing gevonden voor

de 'kostendekkende huur'. Een prachtige prestatie voor beide partijen die ons verzekert van een duurzame relatie.

Verdergaande ontwikkeling van gebouw, m.n. haalbaarheidsonderzoek Jurriaanse Zaal.

Opening Stadsbrasserie in de plint van de Doelen met een aantrekkelijk Doelenmenu voor de concertbezoekers.

€ 311.944 geworven onder bedrijven en particulieren via Stichting de Doelen Steunfonds. Dit bedrag is aangewend ten behoeve van projecten van de Doelen op het gebied van educatie, talentontwikkeling en innovatie.

Het aantal particuliere steungevers is gegroeid tot 900 Donateurs en 59 Schutters (periodieke schenking van € 500 per jaar) en 3 Patronen (ieder een periodieke schenking van € 5.000 per jaar).

Vele kleine donaties bij aankoop kaarten resulteerden in een jaaropbrengst van **€ 8.000.**

Genereuze steun van ruim **€ 650.000** van vele fondsen voor jubileumprojecten.

OPBOUW OMZET 2016

'HET VOELDE
[...] ALSOF DIE VIJFTIG
JAAR IN EÉN SEIZOEN WAREN
VERZAMELD, ZO VOL EN
UITBUNDIG WAS HET.'

- directeur-voorzitter
Gabriël Oostvogel

50 JAAR DE DOELEN

50 JAAR DE DOELEN

EEN TERUGBLIK

In 2016 bestond de Doelen 50 jaar en dit is het gehele culturele seizoen 2015-2016 uitbundig en met vele bijzondere projecten gevierd. Het jubileum van de Doelen was een van de aanleidingen en onderdelen van de stadsbrede manifestatie *Rotterdam viert de stad!* We maakten onder meer een jubileumboek (Hart van Rotterdam), de tv-serie Stem van de Doelen, het online Doelengeheugen, een foto-expositie en een bijlage bij het AD. De Doelen ontving veel (nieuw) publiek bij een veelomvattend concertprogramma. De programmering was divers en vernieuwend. Naast internationale wereldsterren en toporkesten wilde de Doelen ook een nieuwe koers voor de toekomst laten zien. Een koers waarbij de Doelen zich nog meer dan voorheen verbindt met de stad, met het publiek en met (nieuwe) makers. Het programma was een doorkijkje naar de volgende 50 jaar. We brachten live muziek in alle genres, niet alleen in ons eigen gebouw maar ook op buitenlocaties zoals de hal van Rotterdam CS en het Schouwburgplein. Precies op onze verjaardag, 18 mei 2016, was er een groots jubileumfeest in het hele gebouw met 15 acts op 6 podia voor 3.000 gasten. Zaterdag 11 juni 2016 werd het jubileumprogramma van de Doelen afgesloten met een uitverkocht concert van de Berliner Philharmoniker onder leiding van Sir Simon Rattle. Een veelomvattende jubileumcampagne heeft ervoor gezorgd dat de Doelen veel aandacht heeft getrokken van pers, bewoners en bezoekers van de stad.

Op 1 januari 2016 eindigt de crowdfundingactie om het jubileumboek *Hart van Rotterdam* mogelijk te maken. Het beoogde bedrag van € 20.000 is ruimschoots gehaald. De actie leverde € 26.200 op. Daarnaast dragen vele fondsen en de Gemeente Rotterdam bij aan het boek.

HET JAAR IN MUZIEK

Hoe klonk 2016 in muziek?
Beluister het jaar op Spotify.

Het hele jaar schitteren 50 jaar-uitingen rondom het gebouw. In alle uitingen van de Doelen, van briefpapier tot digitale handtekeningen, van het Doelen Magazine tot concertkaarten verschijnt het logo de Doelen 50 jaar.

Vanaf 19 april zendt TV Rijnmond de door de Doelen, Popov en RTV Rijnmond geproduceerde televisieserie *Stem van de Doelen* uit. De tv-serie, met hoofdrollen voor Martin van Waardenberg (o.a. De Marathon) en Jacqueline Blom (o.a. Penozza), stelt in acht afleveringen live muziek centraal vanuit het oogpunt van een musicus, een Doelenmedewerker en een bezoeker. De afleveringen trekken 346.000 kijkers.

10.000
unieke bezoekers

DOELENGEHEUGEN

Eind 2015 is de online omgeving www.doelengeheugen.nl gelanceerd. Dit platform verzamelt en publiceert verhalen, foto's en herinneringen over 50 jaar de Doelen. Bezoekers van de Doelen en liefhebbers van muziek worden uitgenodigd om hun eigen verhaal, anekdote of beeldmateriaal te uploaden op de website. In 2016 blijft het Doelengeheugen groeien dankzij bijdrages van Doelenbezoekers. Ruim 10.000 unieke bezoekers bekijken in 2016 deze verzamelplaats van 50 jaar herinneringen aan de Doelen. Gemiddeld bezoeken zij 3,18 pagina's per sessie en blijven ze ruim drie minuten op de website.

346.000
kijkers

Op zaterdag 2 april verschijnt bij het Algemeen Dagblad een speciale bijlage over de Doelen: '50 jaar de huiskamer van Rotterdam'. De krant verschijnt in een oplage van 168.616 exemplaren in het verspreidingsgebied Grootstedelijk Rotterdam en Drechtsteden.

MEEST OPVALLENDE JUBILEUMCONCERTEN

Illustratief voor 50 jaar muziekprogrammering, is de diversiteit van de jubileumconcerten. Van piepjong talent tot supersterren, van klassiek tot pop. De 22 officiële jubileumconcerten trekken 13.934 bezoekers. Wat waren de meest opvallende jubileumconcerten?

10 maart 2016
DOELENENSEMBLE SPEELT TAN DUN

Componist Tan Dun woont het concert van het DoelenEnsemble bij, met op het programma drie werken van Tan Dun.

9 april 2016
NOORD NEDERLANDS ORKEST – A SYMPHONIC TRIBUTE TO THE ROLLING STONES

The Rolling Stones hebben een warme band met de Doelen. Zo repeteerden zij in 1973 in het geheim in de Doelen voor hun aanstaande tournee. 43 jaar later klinkt de muziek van deze legendarische band weer live in de Doelen in een tribute-concert.

20 april 2016
BANG ON A CAN ALL STARS EN TRIO MEDIAEVAL – STEEL HAMMER

Tijdens dit concert in de Laurenskerk voeren de Bang on a Can All Stars (VS) en Trio Mediaeval (NOR) het werk "Steel Hammer" van Julia Wolfe uit. Een nagenoeg uitverkocht concert, dat tevens de start was van een mini-residency van de Bang on a Can All Stars. Dit New Yorkse ensemble speelde voor het eerst in Rotterdam.

7 mei 2016
SOUNDS OF CHINA

Een nieuw festival met als rode draad Chinese muziek uit de jaren '70 en '80 van de twintigste eeuw, de begintijd van de Chinese popmuziek. Een zeer geslaagde, tot de laatste stoel uitverkochte, eerste editie in diverse zalen van de Doelen. Naast veel Chinese Nederlanders is ook een delegatie van de Chinese ambassade aanwezig. In programmering en marketing werkt de Doelen nauw samen met kunstenaarscollectief Studio Zi.

8 mei 2016
DAG VAN DE ROTTERDAMSE JAZZ

Jazz International Rotterdam organiseert met behulp van het Nederlands Jazz Archief de Dag van de Rotterdamse Jazz. Dit feestje voor jazzliefhebbers werpt een blik op 75 jaar Rotterdamse jazzgeschiedenis met een verbinding naar de jazzmuziek van nu. Eveneens een grote, uitverkochte festival dag.

13 mei 2016
RESIDENTIE ORKEST M.M.V. GENEVIÈVE STROSSER – O.A. NIEUW WERK VAN HANNA KULENTY

Tijdens dit concert wordt onder andere het nieuwe altvioolconcert van Hanna Kulenty in première gebracht door Geneviève Strosser. Dit nieuwe werk heeft de componiste in opdracht van de Doelen geschreven, in het kader van het 50-jarig jubileum.

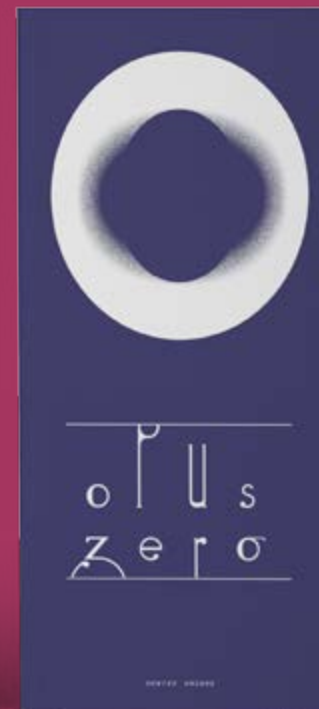
In mei 2016 verschijnt het jubileumboek met de titel 50 Jaar de Doelen – Hart van Rotterdam. Een dik boek (256 pagina's) over 50 jaar de Doelen, vol met uniek (historisch) beeldmateriaal en verhalen, en natuurlijk over het jubileum in 2016 en Rotterdam viert de stad!

Ruim € 17.000 aan giften ontvangen we van bezoekers van het jubileumfeest.

Tijdens het grote jubileumfeest op 18 mei verzamelen ruim 3.000 hardlopers zich op het Schouwburgplein voor de Wederopbouwrun. De lopers brengen voorafgaand aan hun run Toek Numans aan de Doelen opgedragen Running Concerto in wereldpremière.

Stadsdichter Hester Knibbe publiceert Opus Zero, een gedicht geschreven voor de jubilerende Doelen.

ROTTERDAM RUNNING CREW

23
concerten

16.000
bezoekers

OP LOCATIE

Hartelijk dank voor het meer dan fantastische feest gisteren in ons zo geliefde concertgebouw! Wat een goede muziek en wat een hapjes en drankjes!! Kortom GEFELICITEERD!! Het was onvergetelijk!!!

- E. Boswinkel-van Veen over het jubileumfeest op 18 mei

De Berliner Philharmoniker, dat 50 jaar geleden als eerste buitenlandse orkest in de Doelen speelde, sluit samen met chef-dirigent Sir Simon Rattle en pianist Krystian Zimerman in juni het jubileumseizoen af. Een absoluut hoogtepunt en fantastische afsluiter met een volledig uitverkochte Grote Zaal. De lovende recensies in NRC en Trouw en talloze enthousiaste reacties van bezoekers bevestigen deze onvergetelijke avond.

HET WAS EEN GROOT MUZIKAAL FEEST, IK HEB GENOTEN. FANTASTISCH. HET ZINDERDE IN DE ZAAL.

- Bezoeker Hendrina Robben over de Berliner Philharmoniker

In een foto-expositie aan het Kruisplein en Schouwburgplein tonen we opvallende momenten uit de geschiedenis. Van een optreden van Tina Turner tot een proefconcert waarbij met pistoolschoten akoestische metingen worden gedaan.

De Doelen viert zijn jubileum ook buiten het gebouw, met gratis concerten op Rotterdam Centraal Station en het Schouwburgplein. De programmering op deze buitenpodia is even divers als die in de Doelen en heeft altijd een link met wat zich in het gebouw afspeelt. Er klinkt Salsa, Chinese muziek, klassiek en er is programmering voor kids. De in totaal 23 concerten trekken meer dan 16.000 bezoekers.

Happy 50th anniversary! Have a great party, do NOT save energy for next week, but regain it over the weekend instead! All the best wishes from all of the Berlin team - we wish we could be there to celebrate with you, but we will "alsnog doen" that next week"

- felicitates uit Berlijn van het team van Piranha, organisatie Classical:NEXT

